ובלאו הכי מאכלו טמא: טהרת לך ולו. שמא תשאלנו ותשמש

בו: אשה לשה בעריבה. בעלייה זו: כלום משגיח עליך. לפיכך

טהרו לו ב"ש אוכלין ומשקין וכלי חרם שאין להן טהרה אלא שבירתן

ואם באת לאוסרן עליו לא ישמע לך

אבל בכלי שטף ישמע לך ויטבילנו: מעבילין להו. שמא הטבילם כלי

בתוך כלי: ואטבילה לא מהימני.

דאמר השואל ממנו נריך להטביל:

בגופו. מהימן: והתניא. בניחותה: לא הוכשרו. לא נראו לטומאה:

חבר שבח להזוח. ואמר ראוי לקבל

הזאה ראשונה שכבר עברו ג' ימים

לטומאתו שהיום יום ג': מתוך חומר

שהחמרת עליו בתחילה. כשבא לפניך

להואותיו ולא האמנתו הקלת עליו

בסופו להאמינו על הטבילה לפי שהוא

מהר בטבילתו שלא יצטרך לו עוד:

כלי שנטמאו אחוריו. כלי עץ או של

מתכת קאמר שמטמאין מגבן:

במשקין. דטומאה דרבנן היא

דמדאורייתא אין אוכל ומשקה מטמא

כלי שחין כלי מקבל טומחה חלח

מאב הטומאה וגזרו חכמים שיהו

משקין מטמאין כלי לפי שיש משקה

שהוא אב הטומאה ומטמא כלי

מן התורה כגון רוקו של זב ומימי

רגליו הלכך הואיל וטומאה זו מדברי

סופרים אחוריו טמאין ושאר תשמישין

שבו טהורים דעבדו רבנן היכר

להודיע שטומאה זו מדבריהם ולא

ישרפו עליה תרומה וקדשים כך היא

מפורשת במסכת נדה פ"ק": אוגנו.

שפתו הכפולה ללד חוץ וראוי

לתשמיש: אונו. כגון אחן החבית:

וידיו. כלי שיש לו בית יד כגון מחבת:

נטמא סוכו. אפי׳ בטומאה דרבנן

כולו טמא: שלובטו. שאוחו בו

ומושיטו לאחרים: וילבט לה קלי.

תרגום וחושיט לה: נקיי הדעת.

אסתניסים: לובעין. מטבילין אוכלין

בחרדל או בחומץ שחוקקין בשולי

הקערה בית קיבול לעלמו וגובה

לו סביב ונותנין שם חומץ וחרדל:

אין להן אחורים. אין חילוק (א) להם

של אחורים ותוך אלא משנטמא

מר מהן הכל טמא בין לקדשי המקדש בין לקדשי הגבול: מרומה הנאכלת בכל גבול איי:

דלמא. האי קדשי גבול חולין

שנעשו על טהרת קודש קאמרת.

וע"י משנתך זו הוזכרתי דבר ששמעתי

מרבה בר חבוה רביה דרב נחמן:

ל) [מוספתא דאהלות פ״ה],ל) [אהלות פ״ה מ״ד],

ג) ושם במשנה ולחמו כו.ז.

ד) [נזיר נב:], ד) ברכות נב.

בכורות לח.. ו) ועי׳ פירוש

נכון בערוך ערך [בית] לבע], 1) [דף 1:], מ) [לעיל כ.],

עין משפמ גר מצוה

ב א ב מיי׳ פכ״ג מהלכות טומאת מת הלכה ד: יג ג ד מיי׳ שם הלי א: יד ה מיי׳ פי״א מהלכות פרה הלכה א:

מו ו מיי׳ פי״א מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה יב: מד ז מיי פט"ז מהלי טומאת אוכלין הלכה

:3 יז ח מיי׳ פי״א מהל' פרה אדומה הל' ג: יח טי מיי׳ פרק ז מהלי אבות הטומאות הלכה ג [ו] ופי״ב שם הל׳ ב

ד: ד: ימ כ ל מיי פרק י"ב מהלי שאר אבות הטומאר הלכה ג:

ופי"ג מהלכות כלים הלכה

תורה אור השלם ו. ויאמר לה בעז לעת ז. זַיִּאבֶּוּ יְדְוּ בַּצֵּוּ יְצֵּוּנ הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ מִן הַלֶּחָם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּרְ בּן טַּיֶּעֶב הְצָּדְ בַּחמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקּוֹצְרִים וַיִּצְבָּט לָה קָלִי וַתּאבַל וַתִּשְׂבַע וַתּתַר: יַרִּאבָל וַתִּשְׂבַע

רבינו חננאל להו ופריק התם לא יכלי למימר דמטבילין להו משום דבטומאת מת פליגי דלאו טבילתו מטהרתו אלא צריך נמי הזאה שלישי ושביעי וכלים לשבעה יומי לא מושלי. זה שהיה רבי יהושע אומר בוש אני מדבריכם ב"ש שהיו אומרים אין כלי ע"ה טהור אלא לגבי אוכלין ומשקין וכלי חרס בלבד אבל כלי ע"ה הנוגע בו טמא מכלל שהכלי עצמו טמא. נמצא אשה שלשה בכלי ע״ה האשה והכלי טמאין והבצק טהור. נמצאו דברים הללו בלא טעם וכשפירש לו אותו טעם וכשפיוש קו אוזנו תלמיד ב״ש טעם ב״ש ואמר לו כי טעמן של ב״ש מפני שכל כלי ע״ה שהן צמיד פתיל וכלי שטף בתוכן כלי מתכת וכיוצא בהן שנמצא זה הכלי כיון שהוא צמיד פתיל חוצץ בפני הטומאה פוניל ווובן בפני ווטומאוז אינו מציל דכיון דבחזקת טומאה הוא קיי"ל אין כלי טמא חוצץ וכי תאמר אי סכא ווובן וכי תאמו א הכי אפילו אוכלים ומשקין נמי ליהוו טמאין. אמר לך ב״ש אוכלין ומשקין דלעצמן הוא מפני שהוא צריך לאכול אתם אם תאמר לו אינם אהם אם האכון לי אינו טהורין אינו מקבל ממך שאני (אני) וכליי טהורין מכם הלכך אוכלין ומשקין דלעצמו הן שאין חבר מתארח אצל ע״ה ואינו אוכל ממטעמיו ואם ואינו אוכל *המטעמיו* ואם אוכל אתם והם טמאין דינו מסור לשמים אבל בכלים שאנו שואלים מהם בכלים שאנו שואלים מחום חיישינן ומחזקינן להו בחזקת טומאה דע״ה לא . מהימו בטהרות. חזר ר' יהושע ואמר נעניתי לכם עצמות ב"ש כו". ומקשינן . . וכי ע״ה אם יאמר כי אני הטבלתי הכלים הללו אינו נאמן דאמרת כי שאלינן מינייהו מטבלינן להו. והתנן נאמנים ע״ה על טהרת טבילות טמא מת

בלום משגיח בך. פרש"י אבל כלי שטף ישמע שפיר ויטבול 🕻 לעלמו טהרנו. הוא יאכלם שהרי החברים בדלין מהן וממגען ותימה היא למה ישמע בזה טפי מבאוכלים ומשקין ואי משום דלית להו טהרה במקוה משקין מאי איכא למימר הרי יכול להשיקן ועוד כי מסקינן דמטבלינן להו ואי לצורכן למה יטבול להו

טפי מכלי חרם אלא נראה לפרש כלום משגיח בך לפיכך לא ישאול לעולם אבל לא על כלי שטף שישאלם מהם ולעולם טמאין לחברים:

מכא מת הואה ג' ושביעי. בהני דלעיל דקאמר כי שיילינן מטבילין חי ודנפלה מעפורת ממנו ובבנות כותים (נדה דף לג: ושם) שטבל ודרס אבגדי חבר דלא טמאו אלא משום עם הארץ ולא חיישינן אטומאת מת כיון דלא שכיחי

לא גזרינן ליה: ואמבילה לא מהימני והתניא נאמן עם הארץ

לומר בו'. פרש"י ליון דאמר השואל ממנו לריך להטביל אלמא לא מהימן אטבילה וקשיא להר"ר אלחנן מאי פריך ליה ממתני׳ דנאמן אטומאת מת הא ע"כ לא קאמר השואל נריך להטביל רק טומאת ערב אבל טומאת ז׳ לא קאמר דכלי לז׳ לא מושלי אינשי כדמסיק ותירץ מורי דקאי אהא דקאמר נהדרו ב״ה לב״ש דמטבילין לכלים ומסיק דלא דמי דכיון דמטמא בית שמאי מטעם שאין כלי חרם מליל מטומאת אהל א"כ בעי הואה ג' וו' ואם נשתמש בכליהם נאמן שהם נאמנים להציל על הכל שלא נטמאו במת ואמטו להכי פריך אטבילת טמא מת לטהרת כליו בטבילה ממגע טמא מת דקאמרת שבשאר טומאות מטבילין לפי שהוא טומאת ערב אבל הכא בעי הואה לכך לא אהדרי תו ב"ה לב"ש דלא מהני מידי טבילה לדברי ב"ש דחיישיגן בכלים שלא הציל עם הארץ אותו מטומאת אהל ולהכי פריך למימרא דלא מהימן לומר שהצילם מאהל והא תניא

נאמן כו': מתוך חומר שהחמרת עליו בתחלתו הקלת עליו בסופו. פירש רש"י תחילתו הזחתו סופו טבילה ולא יצטרך עוד לחזור ולטבול ול"ע דנילף מק"ו מה כלים שאין נאמן על טבילחן נאמן על הזאתן גופו שנאמן על טבילתו אינו דין שנאמן על הזאתו ואמר מורי דעד כאן לא מהימן בהזאת כלים אלא כשבא לפנינו ואמר שלא נטמאו במת דלא שכיח אבל אם בא להזות אינו נאמן אפי׳ בלא גופו ותניא נמי הכי בתוספתא ע"ה שבא להזות מזין עליו ועל כליו אחר ג' ימים י"מ תחילתו בא להזות סופו אומר הזיתי אך היה להם למיגרס טהרת מת ואילו

בתוספתה תניה טבילת מת: בלי שנממא אחוריו במשקין. דמדאוריית׳ אין אוכל ומשקה

מטמא כלי ורבנן הוא דגזור משום משקה זב וזבה כדאיתא בנדה (דף וועבוד ביה רבנן היכירא לגביה (:ו

לעצמו מהרנו אבל נמהר את הכלי שמהרתו לך ולו תניא א"ר יהושע בושני מדבריכם ב"ש אפשר יאשה לשה בעריבה אשה ועריבה ממאין שבעה ובצק מהור בּלוגין מלא משקין [לוגין] טמא טומאת שבעה ומשקין מהורין נמפל לו תלמיד אחד מתלמידי ב"ש אמר לו אומר לך מעמן של ב"ש אמר לו אמור אמר לו כלי ממא חוצץ או אינו חוצץ א"ל יאינו חוצץ כלי של עם הארץ םמא או מהור אמר לו ממא ואם אתה אומר לו ממא כלום משגיח עליך ולא עוד אלא שאם אתה אומר לו ממא אומר לך שלי מהור ושלך ממא וזהו מעמן של ב"ש מיד הלך ר' יהושע ונשתמח על קברי ב"ש אמר נעניתי לכם עצמות ב"ש ומה סתומות שלכם כך מפורשות על אחת כמה וכמה אמרו כל ימיו יהושחרו שיניו מפני תעניותיו קתני מיהת לך ולו אלמא שאלינן מינייהו בי שייליגן מינייהו ממבליגן להו אי הכי ניהדרו להו ב"ה לב"ש כי שאלינן מינייהו מטבלינן להו יממא מת בעי הזאה ג' וז' ומנא לז' יומי לא מושלי אינשי ואטבילה לא מהימני והתניא ינאמנין עמי הארץ על מהרת מבילת ממא מת אמר אביי ל"ק הא בגופו הא בכליו רבא אמר אידי ואידי בכליו ולא קשיא הא דאמר מעולם לא המבלתי כלי בתוך כלי והא דאמר המבלתי אבל לא המבלתי בכלי שאין בפיו כשפופרת הגוְד והתניא ינאמן עם הארץ לומר פירות לא הוכשרו אבל אינו נאמן לומר פירות הוכשרו אבל לא נטמאו ואגופו מי מהימן והתניא יחבר שבא להזות מזין עליו מיד עם הארץ שבא להזות אין מזין עליו עד שיעשה בפנינו שלישי ושביעי אלא אמר אביי מתוך חומר שהחמרת עליו בתחילתו הקלת עליו בסופו: "אחורים ותוך: מאי אחורים ותוך כדתנן סיכלי שנטמא אחוריו במשקין אחוריו ממאין תוכו אוגנו אזנו וידיו מהורין נממא תוכו כולו ממא: ובית הצבימה וכו': מאי בית הצבימה א"ר יהודה אמר שָׁמוֹאלִ מקום שצובמו וכן הוא אומר יויצבמ לה קלי רבי אםי א"ר יוחגן מקום שנקיי הדעת יצובעין תני רב ביבי קמיה דר"ג כל

ונפסקה הכלים אין להם אחורים ותוך אחד קדשי המקדש ואחד קדשי הגבול א"ל קדשי הגבול מאי נינהו תרומה והתגן אחורים ותוך ובית הצבימה לתרומה דלמא לחולין שנעשו על מהרת הקודש קאמרת אדכרתן מילתא דאמר רבה בר אבוה אחת עשרה מעלות שנו כאן שש ראשונות בין לקודש בין לחולין שנעשו על מהרת הקודש אחרונות לקודש אבל לא לחולין שנעשו על מהרת הקודש: יהנושא את המדרם נושא את התרומה אבל לא את הקודש: קודש מאי מעמא לא למשום מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר שמואל מעשה באחר שהיה מעביר חבית של יין קודש ממקום למקום ונפסקה

כי היכי דלא לישרוף עליה תרומה וקדשים כדאמרינן פרק אלו מומין (נכורות דף לח. ושם): בוקום שנקיי הדעת צובעין. פרש"י פי היפי אנה פערוף ענים מראמה הקדעים כנחמת כן פרון ממר מחתן ומרדל והקשה הר"ר אלחנן א"כ לתרומה תטמא כולה מוקקין בשולי הקערה בית קיבול והגובה סביב ונותנין בתוך הקיבול חומץ וחרדל והקשה הר"ר אלחנן א"כ לתרומה תטמא כולה כיון דאיטמי החקק מי גרע מחוך תוכו ולריך לדחוק ולומר דהכי פי׳ המתני׳ אחורים וחוך הצביטה אם נטמא אחוריו א"כ לפירוש זה רב יהודה אמר שמואל ורב אסי חלוקין הן בפירוש המשנה ול"ע:

ונפסקה

נטמא כולו. בית הצביעה ⁽¹) פירש ר׳ יוחנן מקום שנקיי הדעת שותין בו והוא אצל און הכלי שאין דרך בני אדם ליגע בו כי דרך בני אדם להטות הכלי ולשתות מכנגד אזנו מפני שאוחזין אותו באזניו ונקיי הדעת משנין ואין שותין ממקום שכל בנסה מידה רב הרב בל היי היים בל חידות מקום סביק ייות היים הייות הרב אתן היים את היין בי אחר יין ממקום שכל כי דרך בני אדם להטות הכלי ולשתות מכנגד אזנו מפני שאוחזין אותו באוניו ונקיי הדעת משנין ואין שותין ממקום שכל אדם שותה בו אלא שותין מאצל אזנו כמו שאמרנו ודין אחוריים ותוך מפורש בכלים פרק כ״ה כל הכלים יש להם אחוריים אום שהוהב ואת שהוץ מאבל אות כמו שמנוני דרן שהוח "דוון נפתח בכלים כך חבל הכל כי הכלים. כי או המאבר הוח אום שומנים עליהן ותוך כגון הכרים והכסתות והשקין ההחורה ששינים עליהן ומשתמשין עוד בתוכן בדרך אמתחת שמכניסין בתוכן כלים אחרים או תבך וכיוצא בו וישינין עליהן. ותוך נמי כל הכלים יש להן אחורים ותוך ובית הצביעה ר' טרפון אומר לעריבה גדולה של עץ. ר' עקיבא אומר לכוסות. ר' מאיר אומר לידים טמאות וטהורות. א"ר יוסי לא אמרו אלא לידים הטהורות בלבד. כיצד היו ידיו טהורות ואחורי הכוס טמאין ואחזו בבית ופריק אביי כי תניא ההיא דנאמז בגופו וכי אמרינז דאינו נאמז בכליו. רבא אמר הא והא בכליו. והא דתניא נאמז בדאמר ידה ק אפר כי בי אווא האפר באופר בא היא ישאלינן מעייהו לתרומה. אבל אם אמר הין כלי בתוך כלי הטבלתים והזה במים לא הטכלתי כלי בתוך כלי מעולם וכי האי אוונא לא מקבלינן מיניהו לתרומה. אבל אם אמר הין כלי בתוך כלי הטבלתים והזה במי הכלי רוחב כב׳ אצבעות שוחקות כי האי גוונא לא מקבלינן מיניה אפילו בתרומה. וכדתניא נאמן ע״ה לומר פירות הללו לא הוכשרו כלל כלומר לא ניתנו עליהן מים מעולם אבל אין נאמנים לומר הוכשרו אבל לא נטמאו הכא נמי נאמן לומר לא הטבלתי כלי בתוך כלי מעולם [אבל] לומר הטבלתי כלי בתוך כלי שפיו רחב כשפופרת הנוד אינו נאמן. ואקשינן ואגופיה מי מהימן. והתניא חבר שבא להזות ואמר היום יום שלישי הוא לטומאתי מזין עליו מיד. ע״ה שבא להזות אין מזין עליו עד שיעשה שלישי ושביעי בפנינו. ופריק אביי מתוך חומר שהחמרת עליו בתחלתו שאין מזין עליו עד שיעשה שלישי

הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה אין להס אחוריים אין חילוק של אחוריים ותוך ללם:

מוסף רש"י

לוגין מלא משקין. כלי חרס המניל את המשקין שבתוכו ואין מניל כל כלי שטף, שהלגין טמאין טומאת שבעה והמשקין טהורין (לקמן בו.)**. כלי שנטמאו** אחוריו. בכלי שטף קאמר דאילו כלי חרס אין מטמאין מגבן אפילו בטומאה לאורייתא (ברכות נב.). במשקין. אין לך משקה שאינו ראשון לטומאה, שאף שהים למטן בשולחה, שקף אם נגע בשני עשאוהו חכמים תחלה (שם). אחוריו טמאין, אף על פי שאין אדם וכלים מקבלין טומאה מן החורה אלא מאב הטומאה, גזרו חכמים שיהו משקין מטמאין כלים מפני שמנינו משקה שהוא אב הטומאה לטמא אדם וכלים מה"ת, כגון זובו של זב ורוקו ומימי רגליו, גזרו על כל המשקין טמאין שיטמאו כלים (שם). תוכו אוגנו. לפיט (שט). ומוכו אוגנו. דהיינו בית קבול התחתון שיושב עליו, ל"א אוגנו היינו שפתו (בכורות לח.) שפתו הכפולה ללד חוץ הראוי לחשמיש (ברכות גב:). אזגר. זהו מה שעושין בחביות של חרס לבית אחיזה שקורין מנשי"ו (בכורות שם) כמו אחן החבית שקורין אנש״א בלע״ו (ברכות שם). וידיו. כגון כלי חרס שעושין לו זנב לאמוכיו לאמוז בו ורכורות שם) או: כלי שיש לו יד כגון (ברכות טהורין. דכיון דטומאה זו דרבנן היא עבדו בה היכרא דלידעו דמדרבנן היא כי היכי דלא לשרוף עלה תרומה וקדשים והקילו בה, וכן מפורש בבכורות (ברכות

רבינו חננאל (המשך) ושביעי בפנינו הקלת עליו בסופו כשיאמר טהרתי להיותו נאמן, ועלתה שמועה זו כרבא שאמר שמוכור זו כובא שאכוו אין מטבילין כלי בתוך כלי לקדש מעלה היא כלי לקדש מעלה היא
לקדש גזירה משוכ כלי
שאין בפיו כשפופרת
הנוד. והן אחת עשרה
מעלות: מעלה שניה
אחורים ותון [ובית]
להצביעה אבל לא
לקדש. פ"ר אם נפלי
משקין טמאין ראחירי משקין טמאין באחורי הכלים או בבית הצביעה שלהן והוא מקום שתופסו באצבעו תוכו של כלי תרומה לא נטמאת ואם יש בתוכו קדש נטמא וזהו שאמרו כלי שנטמאו אחוריו במשקין אחוריו טמאין. תוכו אוגנו אזנו

.(00